

Endülüs'te yetişen büyük astronomi ve matematik âlimi. Künyesi Ebû Muhammed olup, Avrupa'da Geber ismi ile şöhret buldu. Câbir bin Eflâh, Endülüs'te, Sevilla'da doğmuştur. On ikinci asrın ortalarında vefat ettiği tahmin edilmektedir.

Câbir bin Eflâh, Batlamyus'un bazı görüşlerini tenkîd etti. Özellikle güneşe takrîben 3 dakikalık bir ihtilâf-ı manzar (dünyâ üzerinde duran bir gözlemcinin gözünden herhangi bir yıldız giden hat arasındaki açı) kabul ettiği hâlde, dünyâya güneşten daha yakın olan Merkür ve Venüs'de hissedilecek kadar ihtilâf-ı manzar bulunmadığı hakkındaki iddiasını tenkit etmiş ve çürütmüştür. Endülüs'ün Sevilla şehrinde yapılan rasadhânenin nasıl yapılması gerektiğini tesbit ve inşâsını bizzat kontrol etmiştir.

Namâz vakitlerini anlamakta kullanılan usturlab âletini Müslüman âlimler yaptılar ve onu zamanla geliştirdiler. Câbir bin Eflah, bunların daha mükemmeli olan çubuklu güneş saatini yaptı. Bu saat, bugünkü teodalit benzeri olup, ondaki parçaları üzerinde taşıyordu. Azimut kadrânı denilen ve çubuklu güneş saatini; Avrupa'da ancak üç asır sonra Alman astronomi bilgini ve matematikçisi Regiomontonus 1460 senesinde modeline uygun yeniden yapabilmişti.

Trigonometri alanında, bilhassa küresel trigonometri ile ilgili prensipler üzerinde durdu. Dünyâda ilk defa dik açılı bir üçgen için beşinci temel prensibi ortaya koydu. Küresel trigonometri ile ilgili prensiplerden bir sonuç elde edebilmek için Dört boyut kuralını uyguladı. Düzlem trigonometride ise öncekilerin usûlüne göre hareket etti.

Câbir bin Eflah'ın günümüze kadar gelen en önemli eseri, Islâh-ül-Mecisti adıyla bilinen Kitâb-ül-Hey'et'tir. Eser, bir astronomi kitabıdır. Bu kitabında Câbir, Batlamyus'u tenkîd ederek, onun bazı ilmî hatâlarını ve buluşlarındaki noksanlıkları meydana çıkarmıştır. Bu eserde, küre ve düzlem trigonometriden de bahsetmiştir.